

מעשה-הזוועה שלא היה

במהירות הבזק נפוצה הידיעה: "המחבלים נחתו בחוף ראשון-לציון". הכז המתינו לזוועה...

אחת הכדיחות הנפוצות בארץ היא ש' אסור לספר בה בדיחות, מפני שכל בדיחה הופכת מציאות.

ביום השישי שעבר התלוצץ אחד האמרינים בקפה כסית בתל-אביב, שאחרי מעשה-הזוועה בכביש-החוף כבר אין אירגוני-הפידאיון צריכים לשגר אנשים לארץ. די להם בהנחת סירות נשונות בחוף, פעם כאן ופעם שם, כדי להחזיק את המדינה במתח ביטחוני מתמיד.

כבר ביום הראשון השבוע התגשמה בדיחה זו והפכה מציאות. ה"זריעות הופערו". מסתבר שאין גם צורך בהנחת הסירות עצמן. די בשמועה על כך.

באותו ערב נפצו שמועות כאילו נמצאו סירות נשונות בחוף ראשון-לציון, או בת"י, או אשקלון. מייד הופעלו כל זרועות הלחימה בטיור. למרות שביתת הרדיו והטלוויזיה, נפוצה השמועה במהירות הבזק. פרטים מפורטים שונים נוספו בתהליך זה, עד שאיש לא פיקפק עוד בנכונותה (ראה להלן).

לא היתה זו בדיחה מצחיקה, כי היתה הוכחה על כמה מוחשית הסכנה לחיי האזרחים בארץ, ועד כמה מודעים האזרחים לסכנה זו.

מה הועילה הפלישה? תוך כדי כך, ומבלי שאיש שם לב, הוכיח מעשה-הזוועה שלא-יהיה גם עד כמה היתה הפלישה ליד-דרום-לבנון חסרת-ערך לגבי מטרתה המעשית המוצהרת.

נראה כי לא עלה בדעת איש מקרב ה"אזרחים" או מקרב האחראים על זרועות-הביטחון, כי כיבוש דרום-הלבנון משמש ערובה למניעת הישנותם של מעשי-טיור כמו זה שבכביש-החוף. שהרי אילו האמינו בכך, לא היו מתייחסים ברצינות לשמועה הכוזבת על מעשה נוסף מאותו סוג.

הפלישה נועדה, "לגדוע את היד" נראה כי איש אינו מאמין שהיד נגדעה בפעולה מאסיבית זו, שוקומה את העולם נגד ישראל והותירה אחריה חורבן הרס ב"ממדים נוראים.

השטחים המוחזקים

הנמרה במעצר

"אני אשים אותך עם הזונות!"

צעק החוקר על העיתונאים

מרמאלדה, ואיים ההכנות

פעם נודעה רמונדה טוויל בתואר "הנמרה משכס". או גרמה צרות צרורות למושל הצבאי שם. כי העיתונאים הסוערת, אשתו של בנקאי שמרני ואמם של חמישה ילדים, אישמה מקשרת בלתי-רישמית בין עיתונאי כל העולם לבין המתרחש בגדה-המערבית.

מושל שכס נשם לרווחה כאשר העתיקה מישפחת טוויל את מגוריה לרמאלדה, אך

עיתונאית טוויל (בעת סיקור הפגנה ברמאלדה) אסור לצלם חריגים

לעיתונות כי המעצר נעשה משום שרמונדה נכחה בהפגנת-תלמידים, וצילמה שם "התנהגות חריגה של אנשי כוחות-הביטחון". לרמונדה לא הותר להיפגש עם איש, גם לא עם בעלה או פרקליטה. כמה שעות לפני מעצרה טילפנה רמונדה לעיתונאים ישראלים, הודיעה להם כי כוונתה-הביטחון הטילו רימוני-עשן לתוך ביתה, אלא שאחת מזרועות-הביטחון הת-וכי תלמידים אחדים נפצעו בעת שקפצו מחלונות ביתהם בקומה השנייה. למרות ההכחשות, הסתבר לאחר-מכן כי הידיעה היתה נכונה.

אחרי ימיה-המעצר הראשונים פשטה ה"שמועה כי שילטונות-הביטחון התכוונו לה"שחררה, אלא שאחת מזרועות-הביטחון הת-נגדה לכך. אנשי גוף זה רוצים להאשים את רמונדה בהשתייכות לאירגון-פידאיון. רמונדה, שערכה מסעות נרחבים בעולם ו"הופיעה בוויכוחים פומביים בכלי-התיקשורת העולמיים ובקמפוסים לצד נציגים של אש"ף, הכחישה בתוקף השתייכות אירגון-גית מעין זה.

"זונת" ו"חיה". השבוע, ערב צאתו לקפריסין (ראה להלן) נפגש עורך-הדין שלה, אמנון זיכרונני, עם העצירה. בעיקר בוח פגישה זו מיהר לשגר מיכתב לשר הביטחון, עזר וייצמן, שהתיר את הפגישה. זיו לשון המיכתב:

כידוע לך, עצורה הגב' טוויל על פי הצו בדבר הוראות ביטחון, ואנוכי מטפל בי ענייניה המקשפטיים.

בעת מעצרה נחקרת מרשתי בנושאים שונים, ואין כוונתי להתערב בחקירתה כל עוד - על פני הדברים - הכל נעשה כדוין.

היום ביקרתי אצל הגב' טוויל על-פי אישור מיוחד, ואני מוצא לנכון להביא לידיעתך בדחפיות את העובדות הבאות, הנוגעות לחקירתה. אף הצוות אשר חקר את מרשתי, הצטרף חוקר חדש המכונה "אבוג'מיל", שהעניק לחקירה כיוון חדש.

במהלך חקירתו מפעיל אותו אבוג'מיל אמצעים שונים כפי מרשתי: הוא מאיים עליה בעיניינים פסיים, מכנה אותה "זונה" ו"כנונית דומים, מבטיח לה כי ישכן אותה יחד עם זונות, מכנה אותה "חיה" וכו'. יחס כזה הוא מחפיר, ואין להרשות אוי-תו.

חוקרי מרשתי מתכוונים להניעה להודות כי נפגשה עם איש פת"ח אבוג'מיל, ולטעינת מרשתי וזתי עליה שטפל עליה עמית למיקצוע, עיתונאי משכס. אין חוקרי מרשתי בודקים טענה זו שלה, ועל כן אבקשך להניעם לעשות כך.

אשר לתנאי-המעצרה של מרשתי: היא מוחזקת במעצר בתא בודד, ונמנעת ממנה האפשרות להכניס ספרים אל תא. משתמעת מכאן כוונה לשבור את רוחה של מרשתי, כוונה שאינה חוקית.

אבקשך, אפוא, ליתן דעתך בדחפיות לדברים אלה. אבקשך לתת הוראות לחוקר את מרשתי באופן הוגן, ולא להפוך אותה מטרה לכינוי-גנאי ולעלבונות, ולא להש-תמש לרעה בעובדת היותה אשה.

כאשר לקשה להורות להיטיב את תנאי מעצרה של הגב' טוויל, היא עצורה 13 ימים, ועתה הוראך מעצרה בעוד שיבעה ימים, על-פי הדין אין המעצר אמצעי "לשכנוע" את מרשתי להודות בדברים שלא חטאה בהם, ועל כן אבקשך להורות לי-התיר למרשתי להכניס לתא ספרים ו"אמצעי-כתיבה, ולהגות בה באורח מכובד.

מעצרה מינהלי, השבוע קיבל הפרק"ט הודעה: הוחלט שלא להביא את טוויל

בשביל מושל רמאללה החלה תקופה קשה. כל "חריג" של כוחות-הביטחון בעיר, כל הפגנה של תלמידים, כל מיקרה של מעצר או הטלת רימוני-עשן הגיע לידיעת העיתור נחת העולמית בתיווכה של רמונדה היפה. בתקופת ממשלתו של יצחק רבין, הוטל על רמונדה מעצרות-בית ממושך, הטלפון שלה נותק, והיא לא הורשתה לצאת מ"ביתה. רק אחרי התערבותם של אישים בינ-לאומיים והפכתה לגיבורה בכלי-התיקשורת העולמיים, בוטל מעצר זה, שלא היה לו תקדים.

"התנהגות חריגה". לפני שבועיים נעצרה רמונדה טוויל, והפעם הושמה בר מעצר בבית-המעצר של המישטרה במינ-רש הרוסים בירושלים. השילטונות הדליפו

איש גוש-אמונים

המחליפה, נוטלת את אנשי מישמרת הלילה עד לשכונת מחנה-יהודה, שם הם משוחררים לבתיהם.

אולם באותו הבוקר לא המתין איש הג"א הדתי עד לבוא הגיידת. בשעה שש בבוקר הוא עזב את מישמרתו. הוא לא הלך לכיוון ביתו וגם לא לכיוון תחנת-האוטובוסים השניה. במקום הלכת לעבר שער יפ, הלך לכיוון שער האריות. משם עשה דרכו לכיוון צומת רוקפלר, הנמצאת כמה מאות מטרים צפונת לשער.

בשעה שש וחצי לערך הוא נתקל בקבוצת הפועלים הערבים ופתח באש לעברם. על פי הגירסה הראשונית של האיש, כש"הסכים סוף-סוף לפתוח את פיו, הוא ירה מתוך בהלה. לטענתו, קיבלו הוא וחבריו עוד באותו הלילה, בעיקבות רצח דויטש, הוראות גלגות עירנות מירבית מול ניסיונות התנקשות ופיגוע נוספים של חבלנים. לזכריו הוא היה בדרוכו לביתו שעה שהוקף על-ידי קבוצת ערבים. אחד מהם, לטענתו, נגע בו במרפקו, ואז חשש כי עומדים להתנקש בחייו. הוא פתח, לדבריו, בירי מתוך התגוננות עצמית.

אולם תוך כדי מהלך החקירה נחשפו פרטים נוספים על האיש. החשד הראשון שהתעורר בקרב חוקריו היה כי האיש משתייך לאנשי הליגה-הלגנה-יהודית של הרב מאיר כהנא. עדויות שונות סיפרו כי בשנתו הוא היה מפעילי הליגה בירושלים ואף השתתף בכמה מהפגנותיה. אולם אנשי הליגה הכחישו דברים אלה, טענו כי האיש לא השתייך אל אירגונם מעולם בצורה רשמית.

חשד שני היה כי האיש נמנה עם אנשי גוש-אמונים וכי הירי שלו לעבר הפועלים הערבים לא היה אלא מעשה נקמה, ממניעים לאומניים. על רצח החייל אברהם דויטש לילה קודם לכן, מסתבר, כי היורה אומנם מוכר בקרב אנשי גוש-אמונים, והיה אחד מפעילי הגוש. ולא רק זאת, אלא שבתקופה מסוימת הוא נמנה אף עם גרעין גוש-אמונים שהתנחל ב"עיר-התמרים" ביריחו.

כאשר נודעה זהותו של היורה לאנשי גוש-אמונים הם ניסו להכחיש כל קשר עימו. ברור כי השתייכותו של היורה לגוש-אמונים עלולה להטיל כבד על הגוש כולו ועל האנשים המצטרפים אליו. על כן לטשטש את הקשר, טענו אנשי גוש-אמונים כי החשוד ברצח, איש הג"א, לא היה מעולם חבר ההת-נחלות ביריחו, גם אם ביקר או שהה בה, כיוון שלא שילם את מיס-החבר שחברי ההתנחלות משלמים לגוש.

ניסיונות הטישטוש לגבי השתייכותו הפוליטית של החשוד-ברצח לא הסתיימו בגוש-אמונים. על פי ידיעות מאנשי הפרק"ט ליטות הצבאית קיימת ככל הנראה מגמה להאשים את האיש בהריגה ולא ברצח ככוונה תחילה. כדי להצדיק זאת, לא תועלה ככל הנראה בבית-המשפט גם פרשת השתייכותו לגוש-אמונים. כבר בשלב החקירה החלו נפוצות שמועות כי החשוד ברצח מעורר בנפשו ובלתי-אחראי למעשיו. אם אומנם תועלה טענה כזו, יהיה בכך משום הטלת כתם גם על המישטרה וצה"ל, שהפקידו בידי אדם שמצבו נשק, והטילו עליו תפקידי שמירה.

החשוד ברצח -

איש גוש-אמונים

תוך עשר שעות מצאו שני אנשים את מותם, בשבוע שעבר, בצומת מויראן רוקפלר שבירושלים המזרחית. בשעות הלילה של היום השלישי ניצב חייל המילואים אברהם יטש (31) בתחנה לאיסוף טרמפיסטים שבצומת. דויטש, בעל יכנות למכירת סיגריות, שהה באותו ערב בביתו, שבשכונת יית-מנחם בירושלים, עם אשתו ושני ילדיו הקטנים, אחרי הגיע לחופשה קצרה מחידת המילואים שלו, המוצבת בבקעת ירדן. בשעה שבע בערב עזב את ביתו בדרוכו חזרה ליחידה. כעבור שעה לערך, בעת שניצב בודד בטרמפיאדה שמול תנת-הדלק הסמוכה, הגיחו מתוך החשיכה ברחוב השומם שלוש אייות. אחת מהן ירתה בראשו של דויטש, שנפל מתבוסס בדמו. אף הועבר לבית-החולים הדסה בירושלים, שם נקבע מותו. בבוקר שלמחרת חלפה קבוצת פועלים ערבים ליד המקום בו נרצח דויטש. השעה היתה קרוב לשש וחצי בבוקר, כשלתפע ינח מולם איש הג"א לבוש מדם ובידו תרמיקלע עוה. הוא נח לעברם באש מטוחה בינוני. היריות נעטו בחליל טחאן בן 20', תושב הכפר הערבי ראס אל-עמוד. הוא מת במקום, כשגופו יוקב כדורים.

רצחו של אברהם דויטש לא נתפסו, רוצחו של חליל טחאן נפס זמן קצר אחרי הירי. מייד אחרי שירה את הצרור לעבר יוצת הפועלים הערבים הוא נמלט לעבר אחד הרחובות הסמוכים. זד מחבריו של ההרוג, בלוויית קצין-סיור של המישטרה, פתחו וירדף אחריו. הם הצליחו לעצורו במרחק של כמה מאות זרים ממקום הרצח.

איש הג"א נראה מבוהל ונפחד כשנעצר. הוא סירב להוציא ניו מילה ולהסביר את סיבות הירי שלו. גם כשהובא לבית-שפט שמר על שתיקתו, שמו נאסר לפירסום ואיפול הוטל על לך חקירתו.

הרושם שיכול היה להיווצר תחילה הוא, שרק המיקרה העוור א שגרם למוות של אברהם דויטש וחליל טחאן באותו המקום זמו, ובנסיבות דומות, אולם חקירתו של האיש שירה לעבר יוצת הפועלים העלתה חשד מבוסס למדי, כי צירוף שני מעשיר צח לא היה מיקרי כלל וכלל.

שמועות על ההתנקשות בחייו של חייל המילואים דויטש, פשטו עוד באותו הלילה בכל רחבי ירושלים. בין השאר הגיעו גם לרחבת הכותל המערבי. במקום שהתה קבוצת לי הג"א, המופקדת על מירת הביטחון ברחבת-הכותל. במשך הלילה העסיק אותם סיפור ההתנקשות שהגיע לאזניהם. דת מהם היה נסער במיוחד. היה זה איש הג"א דתי, תושב גת בית-רגו הירושלמית, בן 42. "אסור לעבור בשתיקה על מה שעשו החבלנים", אמר לחבריו, יך לנקום את הדם היהודי השפוך. האיש לא המתין הרבה. חקירת המישטרה והמישטרה-הצבאית קרת, שיחזרה את מה שאירע אחר-כך. מישמרת הלילה ברחבת הכותל המערבי מסתיימת ככל בוקר זה שבע. או מגיעה ניידת מישטרתית המביאה את המישמרת